

บันทึกข้อความ

สำนักส่งเสริมการพัฒนาทางหลวงท้องถิ่น
เลขที่รับ ๑๙๙๗
วันที่ ๑๐ ต.ค. ๒๕๕๗
เวลา ๑๐:๓๐

ส่วนราชการ สำนักกฎหมาย กลุ่มกฎหมาย โทร. ๐ ๒๕๕๑ ๕๐๒๕ โทรสาร ๐ ๒๕๕๑ ๕๐๓๒

ที่ คค ๐๗๐๒/ว. ๑๙๑๓

วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๗

เรื่อง เผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

เรียน อธิบดี รองอธิบดี วิศวกรใหญ่ ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการสำนักทางหลวงชนบทที่ ๑ - ๑๘
ผู้อำนวยการหน่วยงานที่มีฐานะเทียบเท่ากอง ผู้อำนวยการกลุ่ม/ส่วน ในสำนักกฎหมาย

ด้วยสำนักกฎหมายได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ เพื่อให้การปฏิบัติราชการของสำนักกฎหมายเกิดประโยชน์แก่กรมฯ อย่างสูงสุด จึงได้จัดให้มีโครงการเผยแพร่คำพิพากษาศาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของกรมฯ หรือประเด็นข้อกฎหมายที่น่าสนใจขึ้น อันเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านกฎหมายที่มีความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติภารกิจของกรมฯ ไปยังทุกหน่วยงานภายในกรมฯ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของกรมฯ เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส สร้างความมั่นใจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการจากการจัดทำบริการสาธารณะของกรมฯ

สำนักกฎหมาย จึงขอประชาสัมพันธ์บทความเรื่อง “ต้นไม้ ๒ ข้างทาง ตอนที่ ๑ และตอนที่ ๒” รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดบทความที่สำนักกฎหมายเผยแพร่ได้ทางเว็บไซต์สำนักกฎหมาย <http://legal.drr.go.th> หัวข้อ ความรู้ด้านกฎหมายเพื่อการปฏิบัติงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอให้สำนักทางหลวงชนบทที่ ๑ - ๑๘ แจ้งหน่วยงานในสังกัดทราบต่อไปด้วย

(นายอนุกล คงวุฒิ)

ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย

เรียน	☒	ส่วนราชการ
	☒	กลุ่มมาตรฐานทางหลวงท้องถิ่น
	☐	กลุ่มพัฒนาทางหลวงท้องถิ่น
	☐	กลุ่มติดตามและประเมินผลฯ
	☐

เลขรับ ๑๒๘๗
ส่วนราชการ
วันที่ ๑๐ ต.ค. ๒๕๕๗
เวลา ๑๒.๕๐

1 พี่น

2 ๑๖ กมท พิมพ์เอกสารเพิ่มเติม

นำกฎหมายเพื่อลงในวารสารแล้วเสร็จ

๑๓

๑๓/๑๐๒๕๗

๑๓/๑๐๒๕๗

- พิมพ์เอกสารเพิ่มเติม

- เริ่ม

✓

10/๑๑/๕๗

ต้นไม้ ๒ ข้างทาง (ตอนที่ ๑)

อำนาจหน้าที่ในการบำรุงรักษาทางหลวงชนบทและอุปกรณ์งานทางต่างๆ ในเขตทางหลวงชนบทนั้น ย่อมเป็นที่ทราบกันดีว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมฯ โดยเจ้าหน้าที่ของกรมฯ ที่ประจำอยู่ในทั่วประเทศ แต่บางท่านอาจยังไม่ทราบว่าสิ่งอื่นๆ บางอย่างที่อยู่นอกเขตทางหลวงชนบท กรมฯ ก็มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องควบคุมดูแลและดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้สิ่งเหล่านั้นกีดขวางการจราจรหรือเกิดความเสียหายแก่ทางหลวง

กรณีที่พบเห็นมากคือ ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่นอกเขตทางหลวง ซึ่งกรณีเช่นนี้ พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖๒ บัญญัติไว้ว่า **“เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ริมทางหลวงต้องรักษาต้นไม้เหมือน ฝาย หรืออาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นที่อยู่ในความครอบครองของตน ไม่ให้เกิดขวางทางจราจรหรือเกิดความเสียหายแก่ทางหลวง ทั้งนี้ ให้ผู้อำนวยการทางหลวงหรือเจ้าพนักงานซึ่งผู้อำนวยการทางหลวงแต่งตั้งให้ควบคุมทางหลวงแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นจัดการแก้ไขอุปสรรคดังกล่าวภายในกำหนดเวลาอันสมควร ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์ได้รับแจ้งแล้วไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้อำนวยการทางหลวงหรือเจ้าพนักงานซึ่งผู้อำนวยการทางหลวงแต่งตั้งให้ควบคุมทางหลวง มีอำนาจเข้ารื้อถอน ทำลาย หรือตัดฟัน โดยผู้นั้นจะเรียกร้องค่าเสียหายไม่ได้ และต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น”** ดังนั้น หากเจ้าหน้าที่พบเห็นว่ามีกิ่งไม้ยื่นล้ำเข้ามาในเขตทางหลวงหรือต้นไม้ยืนต้นตาย เจ้าหน้าที่ของกรมฯ ควรชี้แจงทำความเข้าใจกับเจ้าของหรือผู้ครอบครองต้นไม้ นั้น ให้ทำการตัดฟันหรือรื้อถอนออกให้เรียบร้อย หากผู้นั้นไม่ปฏิบัติตาม หน่วยงานในส่วนภูมิภาคต้องเสนอเรื่องต่อ ผอ.สนง.ทชจ. หรือ ผส.ทช. ที่ ๑ - ๑๘ แล้วแต่กรณี หน่วยงานในส่วนกลางต้องเสนอเรื่องต่อ ผส.กส. หรือ ผส.บร. แล้วแต่กรณี ในฐานะเจ้าพนักงานซึ่งผู้อำนวยการทางหลวงแต่งตั้งให้ควบคุมทางหลวงเพื่อทำหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้นไม้ นั้นให้จัดการแก้ไขภายในกำหนดเวลาอันสมควร หากไม่ดำเนินการเจ้าหน้าที่กรมฯ จะเข้าดำเนินการเอง และให้แจ้งประมาณการค่าใช้จ่ายในกรณีที่เจ้าหน้าที่กรมฯ หรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายจากกรมฯ จะเข้าดำเนินการเองให้ผู้นั้นทราบด้วย เพื่อให้ชดใช้คืนแก่กรมฯ ในภายหลัง พร้อมทั้งแจ้งโทษของการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งด้วยว่า ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๗๐ แห่ง พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองต้นไม้ได้รับหนังสือแล้ว แต่ไม่ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่กรมฯ สามารถเข้าดำเนินการเองได้หรือจะมอบหมายให้เอกชนดำเนินการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ควรตรวจสอบพันธุ์ไม้นั้นก่อนดำเนินการ เนื่องจากหากเป็นพันธุ์ไม้ที่ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้จะต้องได้รับอนุญาตทำไม้ก่อน ก็ต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ก่อนดำเนินการด้วย มิฉะนั้นอาจเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ได้ และถ้าผู้นั้นขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมฯ จะมีโทษตามมาตรา ๗๑ แห่ง พ.ร.บ. ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ต้นไม้ที่ตัดออกมาแล้ว ยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินที่ต้นไม้ นั้นขึ้นอยู่ แต่กรมฯ มีสิทธิยึดหน่วงไว้ได้เพื่อให้เจ้าของนำค่าใช้จ่ายมาชดใช้คืน แต่หากผู้เป็นเจ้าของไม่นำเงินมาชดใช้คืนภายในเวลาที่กำหนด กรมฯ สามารถยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นซึ่งรวมถึงไม้ที่ปลูกตัดออกมาด้วย เพื่อนำออกขายทอดตลาดนำเงินมาชดใช้แก่กรมฯ จนกว่าจะครบถ้วนได้

ต้นไม้ ๒ ข้างทาง (ตอนที่ ๒)

ตามที่ได้ทราบแล้วว่า กรมฯ มีอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖๒ ในการควบคุมดูแลต้นไม้ริมทางหลวงชนบทที่ขึ้นอยู่นอกเขตทาง เพื่อไม่ให้ต้นไม้ขึ้นกีดขวางการจราจรหรือเกิดความเสียหายแก่ทางหลวง การที่เจ้าหน้าที่กรมฯ ละเลยต่อหน้าที่ดังกล่าว แล้วเกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้ทางหลวงชนบท ผู้เสียหายหรือทายาทของผู้เสียหายที่เสียชีวิตจากเหตุดังกล่าว มีสิทธิเรียกร้องให้กรมฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ตนได้ โดยอาจยื่นคำร้องขอเป็นหนังสือต่อกรมฯ หรือยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาลปกครองก็ได้ หากผู้เสียหายหรือทายาทใช้สิทธิดังกล่าว กรมฯ จะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเพื่อสอบสวนหาตัวเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนเงินที่ต้องชดใช้แก่ผู้เสียหาย แต่หากเป็นการฟ้องคดีต่อศาลแล้วมักจะสอบสวนเพียงว่ากรณีที่พักนั้น เจ้าหน้าที่ได้กระทำหรือละเลยการกระทำตามอำนาจหน้าที่หรือไม่ แล้วให้รอผลของคำพิพากษาอันถึงที่สุดก่อนจึงจะดำเนินการต่อไปตามคำพิพากษา

คดีที่เคยเกิดขึ้นกับกรมฯ และขณะนี้ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครอง แม้จะมีเพียง ๒ คดี แต่ก็ก็เป็นคดีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตายทั้งสองคดี โดยเกิดขึ้นในพื้นที่ภาคใต้ซึ่งมีลักษณะภูมิอากาศที่มีฝนตกชุก แม้ทั้งสองคดีจะเกิดจากต้นไม้ที่อยู่ในเขตทางหลวงริมถนนลุ่มทับประชาชนผู้ใช้ถนนก็ตาม แต่ก็พอเทียบเคียงได้เช่นเดียวกับกรณีต้นไม้ขึ้นอยู่นอกเขตทางหลวงล้มหรือหักโค่นแล้วสร้างความเสียหายแก่ประชาชนได้ เพราะเป็นคดีเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของหน่วยงานทางปกครองซึ่งเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกัน กล่าวคือ กรมฯ มีอำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๖๒ ที่จะออกคำสั่งให้เจ้าของที่ดินที่ต้นไม้ขึ้นอยู่นั้นขึ้นอยู่ จัดการแก้ไขไม่ให้ต้นไม้กีดขวางทางจราจรหรือเกิดความเสียหายแก่ทางหลวง และหากผู้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตาม กรมฯ ยังคงมีอำนาจหน้าที่ที่ต้องเข้าไปดำเนินการรื้อถอน ทำลาย หรือตัดฟันต้นไม้ตนเอง ดังนั้น หากกรมฯ โดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่ตนมีอยู่ตามกฎหมาย จนเกิดความเสียหายแก่ประชาชน กรมฯ ย่อมจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าวต่อประชาชน การชี้แจงข้อเท็จจริงในคดีลักษณะนี้เป็นเรื่องที่ยากลำบากมาก ข้อเท็จจริงสำคัญที่จะต้องพิสูจน์กันในคดีประกอบด้วย สภาพของต้นไม้ก่อนและขณะเกิดเหตุ สภาพอากาศก่อนและขณะเกิดเหตุ ข้อเท็จจริงเรื่องการตรวจตราต้นไม้ของหน่วยงาน และค่าสินไหมทดแทนที่มีการเรียกร้องนั้นถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ หากศาลรับฟังว่ากรมฯ ละเลยต่อหน้าที่ในการตรวจตราดูแลต้นไม้ที่ขึ้นอยู่นอกเขตทางหลวง โดยไม่ได้ใช้อำนาจตาม พ.ร.บ.ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย แล้วพิพากษาให้กรมฯ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและกรมฯ ได้ชดใช้สินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายครบถ้วนแล้ว กรมฯ จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด เพื่อสอบสวนหาตัวเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบและจำนวนเงินที่ต้องชดใช้คืนกรมฯ ต่อไป

ดังนั้น ในการตรวจตราสายทางของเจ้าหน้าที่กรมฯ นอกจากการตรวจตราสายทางและอุปกรณ์งานทางในเขตทางหลวงแล้ว เจ้าหน้าที่จะต้องใช้ความละเอียดรอบคอบ ในการตรวจตราต้นไม้หรือสิ่งอื่นใดที่อยู่นอกเขตทาง ที่อาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่สายทางนั้นด้วย โดยอาจถ่ายภาพสภาพรอบข้างของสายทางเก็บไว้เป็นหลักฐานในแต่ละรอบของการตรวจสอบสายทาง ทั้งนี้ อาจประสานความร่วมมือกับ อส.ทช. ผู้นำชุมชน หรือประชาชนผู้อยู่อาศัยริมทางหลวงชนบท เพื่อร่วมเป็นเครือข่ายในการสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นบนทางหลวงชนบทอย่างยั่งยืนต่อไป